

Archetyp poszukiwacza przygód

Kraków, 2016 r.

Aleksandra Abramczyk

Dagmara Bator

Elżbieta Korszak

Spis treści

1.	Wstęp	3
2.	Charakterystyka freelancera	4
2.1.	Metodologia	4
2.2.	Analiza badania	4
2.3.	Podsumowanie	13
3.	Freelancer z punktu widzenia osób trzecich	14
3.1.	Analiza badania	14
3.2.	Podsumowanie	24
4.	Freelancer z punktu widzenia freelancera	25
4.1.	Ola – autorka Mexico Magico Blog	25
4.2.	Jacek – autor bloga JackNomad	26
4.3.	Andrzej i Alicja – autorzy bloga Los Wiaheros	27
5.	Freelancer z punktu widzenia szefa	29
5.1.	Korzyści dla pracodawcy	29
5.2.	Zagrożenia	30
5.3.	Rady dla freelancerów	31
5.4.	Apel do studentów UJ	31
5.5.	Podsumowanie	32
6.	Zakończenie	33
7.	Załączniki	34
8.	Bibliografia	35

1. Wstęp

We wstępie wspomnieliśmy o archetypie poszukiwacza przygód, omawianym na wykładach. Poruszyliśmy temat ryzyka i emocji, jakie towarzyszą brnięciu w nieznane.

Zauważyliśmy, że w większości ludzie podejmują ryzykowne decyzje, by osiągnąć cel – w przeciwieństwie do poszukiwacza przygód, dla którego najistotniejsze jest uczucie niepewności i brnięcie w nieznane.

Wspomnieliśmy także, iż archetyp poszukiwacza przygód to archetyp osobowości, dla którego najważniejsza jest przygoda. By zdefiniować przygodę, posłużyliśmy się dwiema definicjami z książki pt. *Organizacje i archetypy* pani Profesor Moniki Kostery (Kostera, 2010):

- „pokonywanie trudności i zdobywanie nowych doświadczeń”,
- „stawianie czoła niepewności”

oraz zwróciliśmy uwagę, że zarówno te, jak i inne definicje zawierają jedną stałą, jaką jest podróż w nieznane, odkrywanie nowych rzeczy. Zazaczyliśmy także, iż dla poszukiwaczy przygód zakończenie jakiegoś działania, bez względu na to, czy zakończenie kończy się happy endem, czy porażką – jest mniej istotne niż stany, które towarzyszą im między wyzwaniem, czyli podniecenie i ekscytacja z poznania. Następnie skupiliśmy się na przykładach osób realizujących ten archetyp, a dokładnie na freelancerach.

2. Charakterystyka freelancera

Firma Infakt Sp. z o.o. przeprowadziła badanie „Freelancer w Polsce 2012”. Infakt działa od 2008 roku i oferuje obsługę księgową jednoosobowych działalności gospodarczych za pośrednictwem aplikacji on-line. W 2011 została wyróżniona przez Aulę Polska nagrodą Auler 2011, która jest przyznawana osobom i przedsiębiorstwom będącym wzorem dla polskiego biznesu technologicznego.

2.1. Metodologia

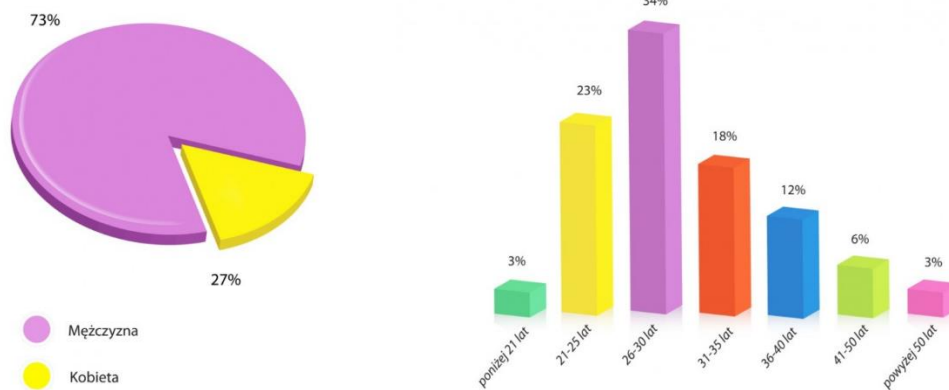
Celem zorganizowanego badania „Freelancer w Polsce 2012” było zrozumienie idei freelancingu oraz zmiana postrzegania freelancerów w Polsce. Jako „freelancer” zdefiniowano osobę, która pracuje:

- bez stałego zatrudnienia, w pełnym wymiarze godzin;
- w pełnym wymiarze godzin z dodatkową pracą na niepełny etat;
- dorywczo, bez stałego zatrudnienia;
- na pełen etat, ale mając dodatkowe zlecenia po godzinach.

W badaniu wykorzystano metodę CAWI, czyli wywiadów internetowych wypełnianych samodzielnie. Przebadano 695 osób, z czego część była dobierana losowo (próba przedsiębiorców z terenu kraju), a część freelancerów została zaproszona do badania poprzez wiadomości e-mail. Badanie trwało ponad dwa miesiące: od 10 stycznia 2012 roku do 12 marca 2012 roku.

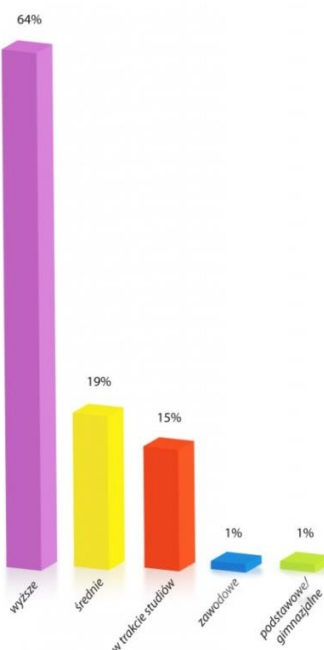
2.2. Analiza badania

Badanie obejmowało wiele obszarów z dziedziny pracy freelancera; wybraliśmy część zagadnień, która stanowiły podstawę do dalszej analizy freelancera w kontekście archetypu podróżnika.

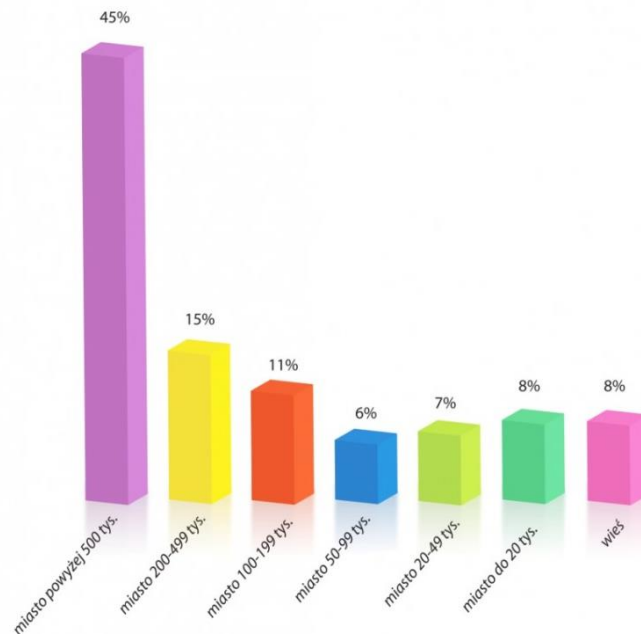
Rys. 1. Płeć i wiek badanych.

W badaniu wzięli udział głównie mężczyźni (73%). 1/3 badanych była w wieku 26-30 lat, a więc w wieku krótko po studiach. Tylko 21% badanych było starszych niż 36 lat, co pozwala przypuszczać, że freelancing jest zdominowany przez Generację Y, a przez ludzi urodzonych między 1977 a 1997 rokiem. Don Tapscott wymienił optymistyczną wizję cech charakterystycznych dla tego pokolenia; wśród nich znajdują się: nacisk na wolność, personalizacja, autentyczność i wiarygodność, rozrywka, plemienność, prędkość oraz innowacje (Tapscott, 2010, cytowany w: Dziewanowska, Kacprzak, 2013). Nie sposób nie zauważyć związku cech charakterystycznych z rozwojem nowych mediów i idącej za nią globalizacji. Jak pokażą dalsze badania – charakterystyka pokolenia Y zbiega się nie tylko z profilem freelancera, ale z fascynacją tym trybem pracy przez osoby trzecie.

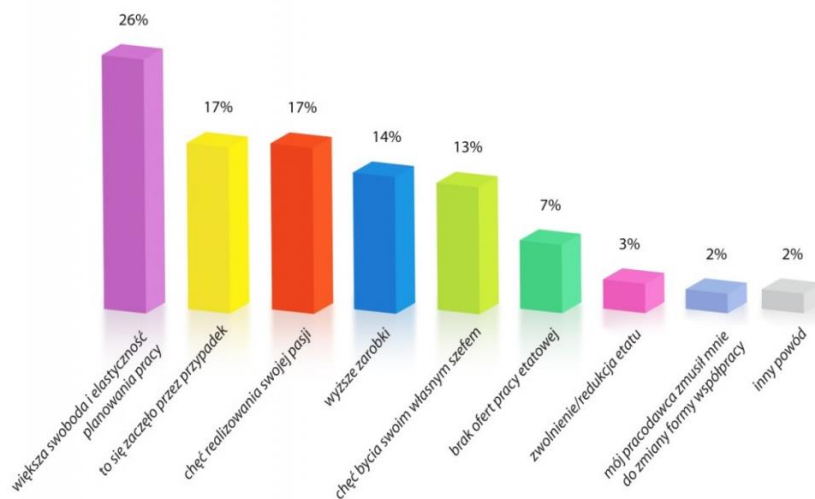
Rys. 2. Wykształcenie osób badanych.

Aż 64% freelancerów to osoby z wykształceniem wyższym, a 15% wciąż studiuje. Zaledwie 2% osób ma wykształcenie zawodowe i podstawowe/gimnazjalne. Freelancer jest więc osobą wykształconą, ceniącą sobie studia i otrzymany tytuł naukowy.

Rys. 3. Miejsce zamieszkania osób badanych.

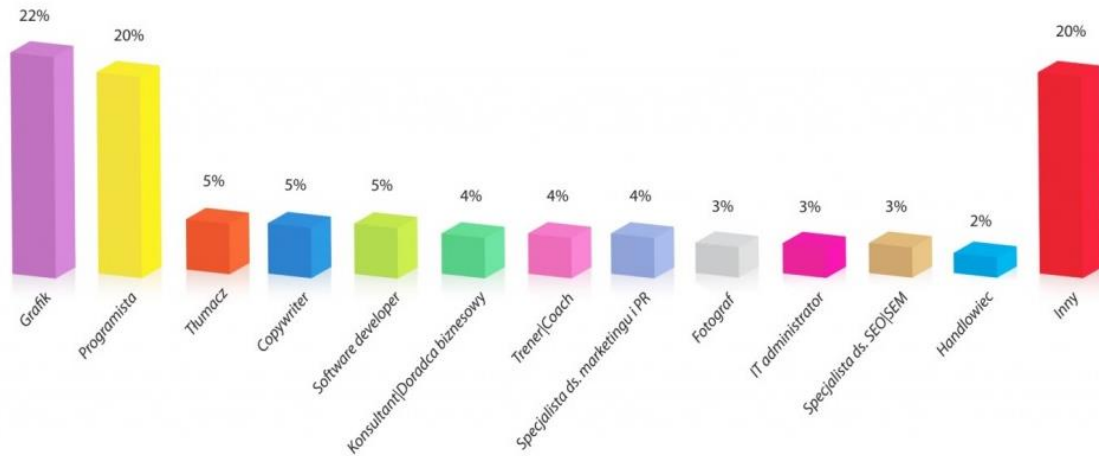
Prawie połowa badanych (45%) pochodzi z miasta powyżej 500 tys. mieszkańców. Na drugim miejscu znajdują się osoby z miast od 200 do 499 tys. mieszkańców (15%), zaś na trzecim: 100-199 tys. mieszkańców (11%). Jak zauważyły Dziewanowska i Kacprzak (2013): „[Pokolenie Y to] wielkomiejska młodzież klasy średniej, niezależnie od miejsca zamieszkania, prezentuje podobny styl życia. Cechuje ich pragmatyzm, łatwość komunikacji, tolerancja dla różnic i odmienności”. Zwracają uwagę na zjawisko, że – niezależnie od miejsca zamieszkania i ilości jego mieszkańców – osoby z tego pokolenia prowadzą styl życia określony „wielkomiejskim”.

Rys. 4. Powody rozpoczęcia pracy freelancera.

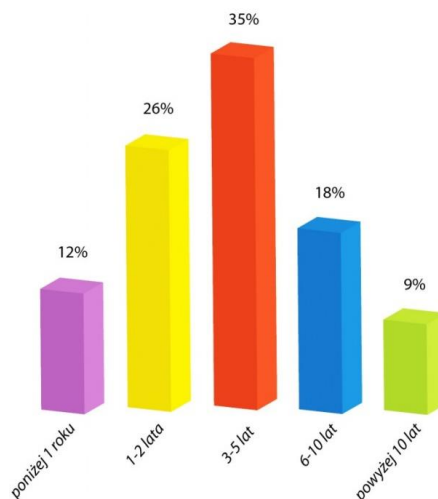
W większości przypadków powodem rozpoczęcia pracy freelancera były czynniki wewnętrzne. Ponad ¼ badanych uznała, że swoboda i elastyczność planowania pracy jest kluczowym elementem, który skłonił ich do podjęcia pracy jako freelancera. Zbiega się to z analizą freelancera jako przedstawiciela Generacji Y, który dąży do wolności, także zawodowej – potwierdza to także 13% badanych, twierdzących, że chcą być własnym szefem. 17% potwierdza, że freelancing pojawił się „przypadkowo”, a tyle samo osób potwierdziło, że powód rozpoczęcia zbiegł się z chęcią realizowania własnych pasji. Wśród zaledwie 12% wynikało to z czynników zewnętrznych – braku pracy etatowej (7%), redukcji etatu (3%) czy zmuszenia przez pracodawcę do zmiany formy współpracy (2%).

Jeśli pojawia się motyw Pokolenia Millenium, warto wspomnieć o sugestii Tapscotta (Tapscott, 2010, cytowany w: Dziewanowska, Kacprzak, 2013) i zastąpienie modelu marketingowego 4P – modelem ABCDE: *anyplace* (gdziekolwiek), *brand* (marka), *communication* (komunikacja), *discovery* (odkrywanie), *experience* (doświadczenie). Choć to model prosumencki i jest tworzony w kontekście kreowania kampanii marketingowych, można łatwo odnieść go do zagadnienia freelancingu. Jest on spójny z wymienionymi wyżej powodami, które skłaniają do rozpoczęcia pracy – pracy gdziekolwiek, gdzie chcemy być własnym szefem; pracy budującej własne „ja” dzięki realizowaniu pasji; pracy, w której odkrywamy i doświadczamy nowego.

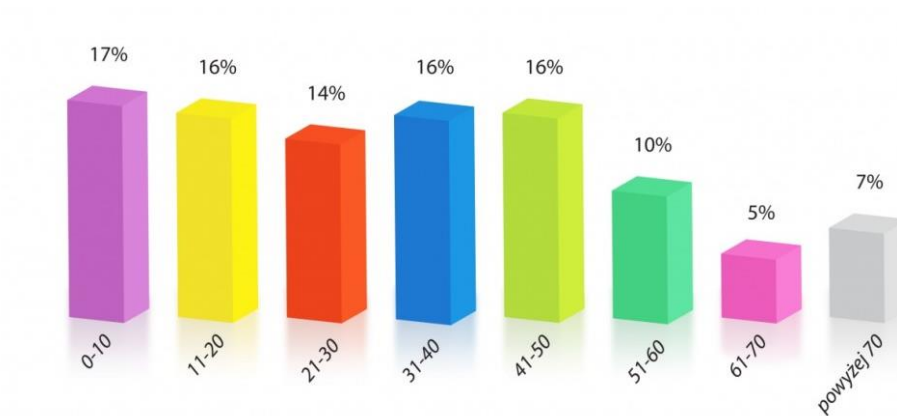
Rys. 5. Zawody wykonywane przez freelancerów.

Freelancerzy to głównie osoby, których jedynym narzędziem pracy jest komputer. W dużej mierze są to graficy (22%) oraz programiści (20%). Jeśli ktoś nie prowadzi jednoosobowej działalności gospodarczej, a jedynie wykonuje zlecenia dla firmy – często zdarza się, że nie ma nawet kontaktu z klientem. Wśród 80% freelancerów Ci, których praca jest silnie związana z kontaktem i współpracą z klientem, stanowią zaledwie 10% (konsultant/doradca biznesowy, trener/coach, handlowiec).

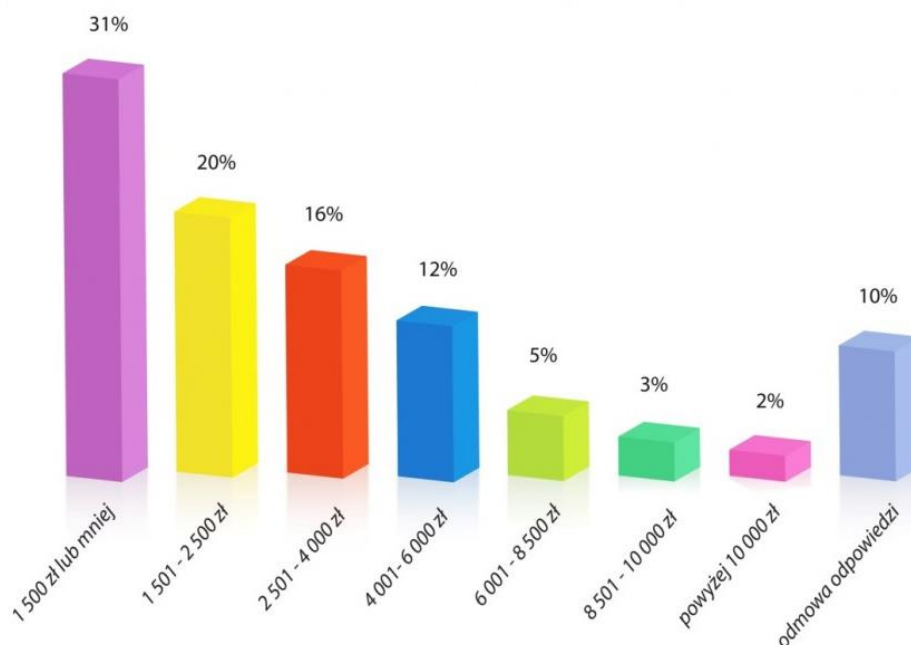
Rys. 6. Staż pracy freelancerów.

Zjawisko freelancingu jest zjawiskiem nowym – 73% freelancerów pracuje jako wolny strzelec od mniej niż 5 lat.

Rys. 7. Ilość przepracowanych godzin tygodniowo.

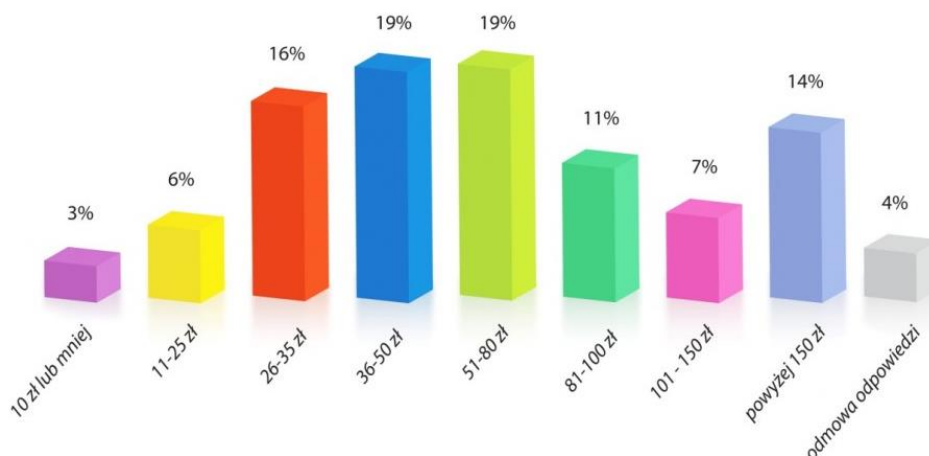
Czas pracy freelancera jest zróżnicowany – od paru do nawet 70 i więcej godzin tygodniowo. Przy analizowaniu tych wyników warto zwrócić uwagę raz jeszcze na definicję freelancera – w badaniu „wolnym strzelcem” były także osoby, które pracowały na pełen etat i wykonywały zlecenia dodatkowe. Nawet biorąc pod uwagę ten czynnik, warto podkreślić, że 63% freelancerów pracuje mniej niż 40 godzin tygodniowo, a więc mniej niż wynosi pełen etat. Aż 37% pracuje więcej niż na pełen etat, godząc się na nadgodziny.

Rys. 8. Średni dochód netto w miesiącu pochodzący z działalności jako freelancer.

Prawie 1/3 badanych zarabia mniej niż minimalna krajowa w Polsce, która w 2016 roku wynosi 1 850 zł brutto, co daje ok. 1 356 zł netto. Tutaj znowu warto wziąć pod uwagę czynnik,

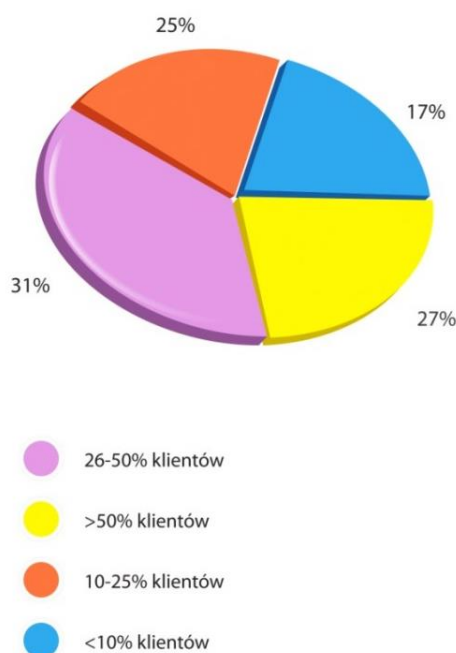
że w badaniu brały udział także osoby, które wykonują dodatkowe zlecenia, niezależnie od pracy stałej. 38% osób otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 2 500 zł i większej.

Rys. 9. Stawka godzinowa netto.

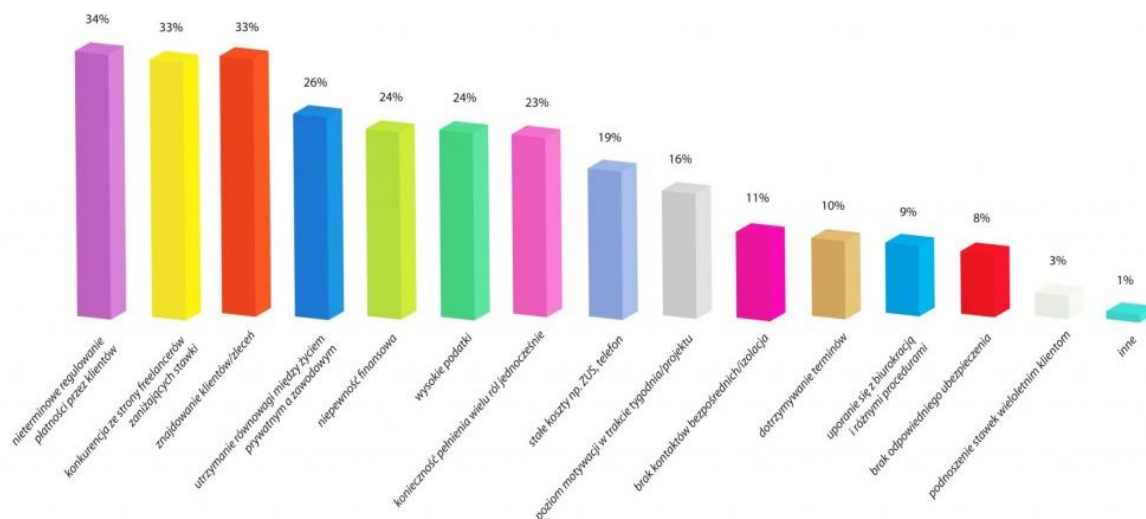
Freelancerzy za swoje usługi liczą sobie od paru złotych do powyżej 150 zł za godzinę pracy. Najczęściej (po 19%) wymieniane były stawki w przedziale 26-50 zł i 51-80 zł.

Biorąc pod uwagę raport GUS, wartość najczęściej otrzymywanej pensji w Polsce – dominanty – wynosi 1 800 zł netto, co daje w przeliczeniu na 160 godzin (pełen etat) – 11,25 zł/godz. W kontekście do zarobków na godzinę w Polsce, freelancerzy wypadają bardzo korzystnie.

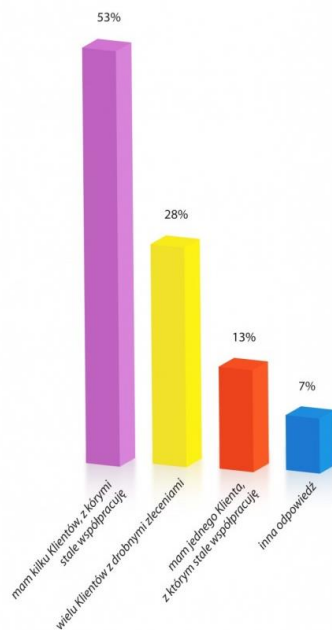
Rys. 10. Szacunki, ile klientów płaci po terminie.

Mimo korzystnych warunków finansowych, jednym z największych problemów freelancerów jest otrzymywanie płatności w terminie przez klienta. 27% badanych twierdzi, że ponad połowa zleceniodawców nie wywiązuje się z umowy. Zaledwie 17% szacuje to na liczbę mniejszą niż 10%.

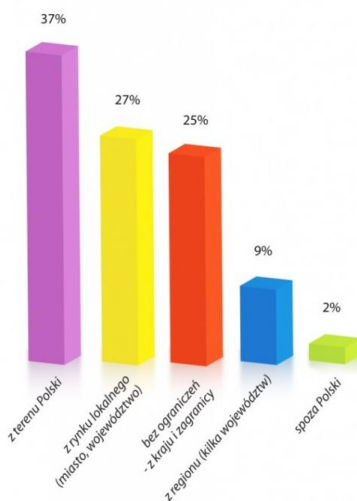
Rys. 11. Największe wyzwania w pracy freelancera.

Wyzwania freelancera można podzielić na: kwestie finansowe (nieterminowe regulowanie płatności przez klientów: 34%, niepewność finansowa: 24%, wysokie podatki: 24%, stałe koszty: 19%, podnoszenie stawek wieloletnim klientom: 3%), kwestie prywatne i społeczne (utrzymywanie równowagi między życiem prywatnym a zawodowym: 26%, konieczność pełnienia wielu ról jednocześnie: 23%, brak kontaktów bezpośrednich/izolacja: 11%) czy kwestie czysto biznesowe, związane z prowadzeniem firmy (konkurencja: 33%, znajdywanie klientów i zleceń: 33%, biurokracja: 9%, brak ubezpieczenia: 8%), jak również kwestie motywacyjne (poziom motywacji w trakcie tygodnia/projektu: 16%, dotrzymywanie terminów: 10%).

Rys. 12. Charakterystyka klientów.

Freelancer opiera swoje działanie na relacjach – ponad połowa badanych (53%) posiada kilku stałych klientów, z którymi współpracuje, a 13% deklaruje tylko jednego, głównego klienta. To podkreśla charakter pracy freelancera, w której, pomimo pracy zdalnej, liczy się komunikacja oraz pielęgnowanie wspomnianej relacji. 28% pracuje dla wielu klientów, realizując drobniejsze zlecenia.

Rys. 13. Rynki pochodzenia klientów.

37% freelancerów posiada klientów na terenie Polski, 27% skupia się na rynku lokalnym (miasto/województwo), zaś 9% – na rynku regionalnym (kilka województw).

Dokładnie ¼ badanych posiada zarówno klientów spoza Polski, jak i w Polsce, a 2% pracuje tylko z klientami z zagranicy. Statystyki jasno więc pokazują, że praca freelancera łatwo może przerodzić się w pracę „globalną”, a działania przybrać charakter międzynarodowy.

2.3. Podsumowanie

Zgodnie z badaniami z 2012 roku, freelancerami głównie są mężczyźni, młodzi ludzie w wieku około 26-30 lat, z wykształceniem wyższym, mieszkający w dużym mieście. Zjawisko to jest dość młode; większość freelancerów pracuje od roku do pięciu lat. Ponad połowa wolnych strzelców pracuje na pełen etat oraz bierze dodatkowe zlecenia po godzinach pracy. Freelancerami są głównie osoby zajmujące się grafiką lub programowaniem, pracujący projektowo, a nie godzinowo. Najczęściej budują silne relacje biznesowe, współpracując z kilkoma stałymi klientami. Największymi wyzwaniami są nieregularne płatności, konkurencja i znajdowanie zleceń.

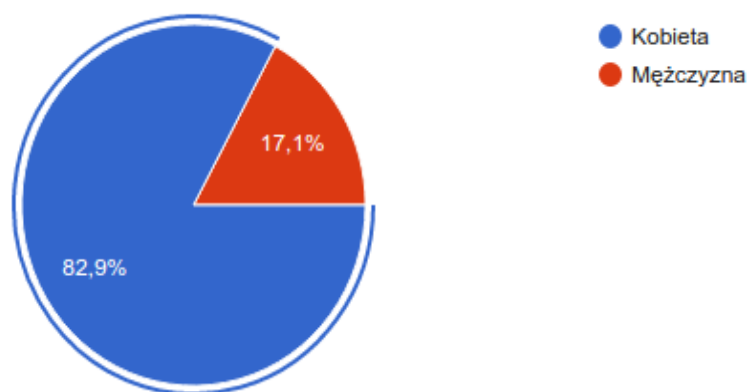
3. Freelancer z punktu widzenia osób trzecich

3.1. Analiza badania

W ramach badania analizującego zawód freelancera z punktu widzenia osób trzecich – przeprowadziliśmy ankietę internetową wśród ludzi młodych. Wybór wiekowy podyktowany był badaniami analizowanymi w rozdziale 2, z których wynika, że freelancerami są głównie osoby przed 30 rokiem życia.

Ankiety od 13 do 18 maja wypełniło 111 osób.

Rys. 13. Płeć

Kobiety – 82,9% - 92 osoby
Mężczyźni – 17,1% - 19 osób

Wiek

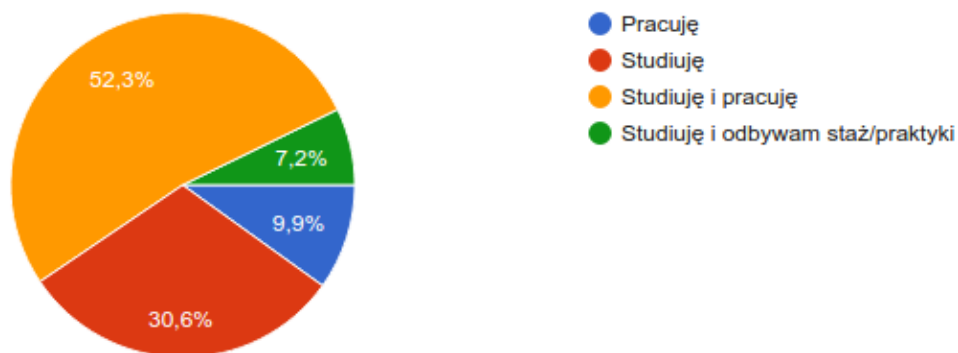
- Mniej niż 20 lat: 2 osoby.
- 20-24 lata: 94 osoby.
- 25-30 lat: 13 osób.
- Więcej niż 30 lat: 2 osoby.

Miejsce zamieszkania

- Miasto powyżej 200 tysięcy mieszkańców (101 osób): 90,9%.
- Miejscowość poniżej 200 tysięcy mieszkańców (10 osób): 9,1%.

Rys. 14. Czym zajmują się w życiu badani?

(Pytanie jednokrotnego wyboru)

52,3% - studiuje i pracuje

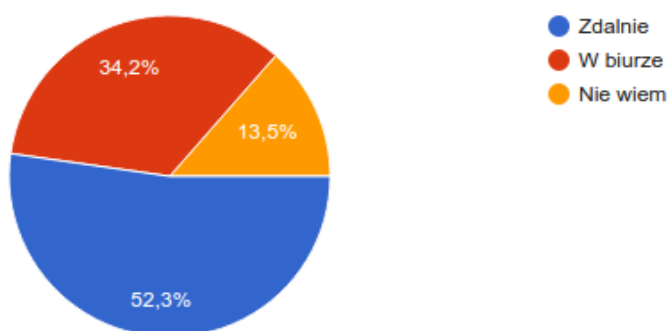
30,6 % - studiuje

9,9% - pracuje

7,2% studiuje i odbywa staż/praktyki

Rys. 15. Gdzie woleliby pracować – zdalnie czy w biurze?

(Pytanie jednokrotnego wyboru)

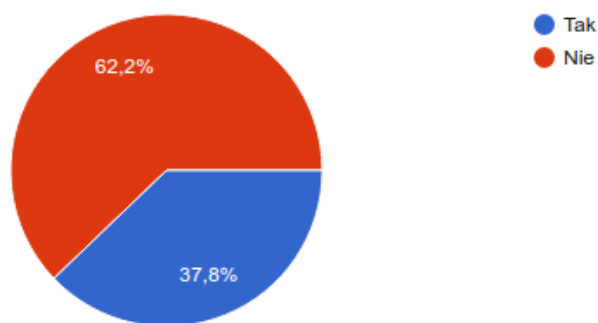
52,3 % - praca zdalna

34,2 % - praca w biurze

13,5 % - nie wie

Rys. 16. Czy określone godziny pracy są atrakcyjniejsze niż zlecenia określone tylko deadline?

(Pytanie jednokrotnego wyboru)

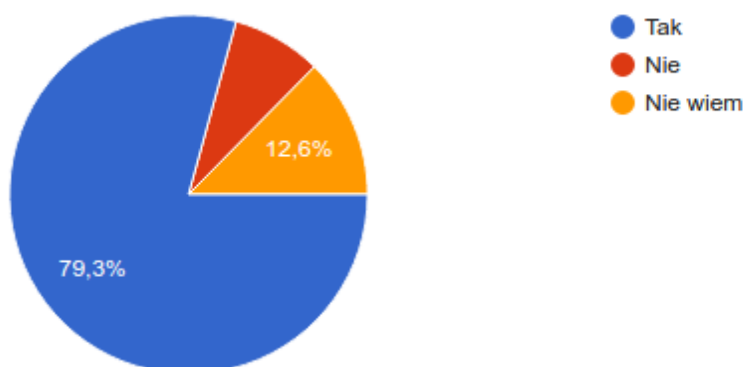
37,8% - Tak

62,2% - Nie

W głównej mierze badani to osoby w wieku 20-24 lat; dzięki temu możemy przedstawić pogląd osób, które mają szansę podjąć taką pracę po zdobyciu wykształcenia wyższego. Dodatkowo połowa pytaných osób już podczas studiów zaczęła pracę zawodową, co pozwala sądzić, że osoby te są odpowiedzialne, a także że w mądry oraz szczerý sposób mogły podejść do ankiety internetowej. Ponad 50% badanych wolałoby pracować zdalnie i być uzależnionym od końcowego deadline'u niż siedzieć w biurze od 9:00 do 17:00.

Rys. 17. Czy badani uważają, że potrafią połączyć swoje pasje z pracą?

(Pytanie jednokrotnego wyboru)

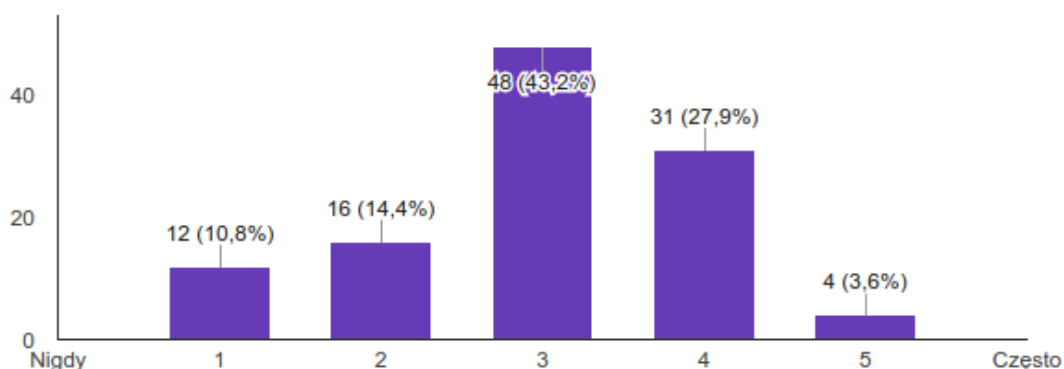
79,3% - Tak

8,1% - Nie

12,6% - Nie wiem

Rys. 18. Czy badani rezygnują ze swoich pasji na rzecz pracy?

(Pytanie zakresowe)

10,8% - 12 osób – Nigdy

14,4% - 16 osób – Prawie nigdy

43,2% - 48 osób – Czasem

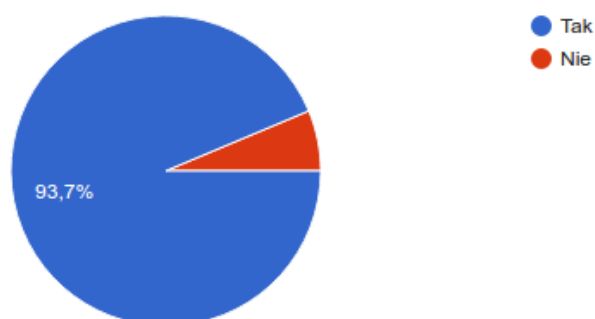
27,9% - 31 osób – Często

3,6% - 4 osoby – Bardzo często

Co ciekawe, 80% badanych stwierdziło, że umie łączyć pasje z pracą, jednak tylko 12 osób zaznaczyło, że nigdy nie zrezygnowali ze swoich pasji na rzecz pracy. Większość badanych w podobny sposób opisywała zawód freelancera, co zostanie przedstawione w dalszej części badania.

Rys. 19. Czy praca w podróży jest możliwa? (Praca zdalna, tysiące kilometrów od siedziby firmy).

(Pytanie jednokrotnego wyboru)

93,7% - Tak

6,3% - Nie

Zawód freelancera wiąże się z możliwością podróżowania, dlatego też zapytaliśmy badanych, czy możliwa jest praca w podróży. Większość, ponad 90% osób, zaznaczyło, że tak, co utwierdziło nas w przekonaniu, że wybrałyśmy dobry temat i ułatwiło nam pracę nad przykładem freelancera podróżnika jako idealnego przykładu archetypu poszukiwacza przygód.

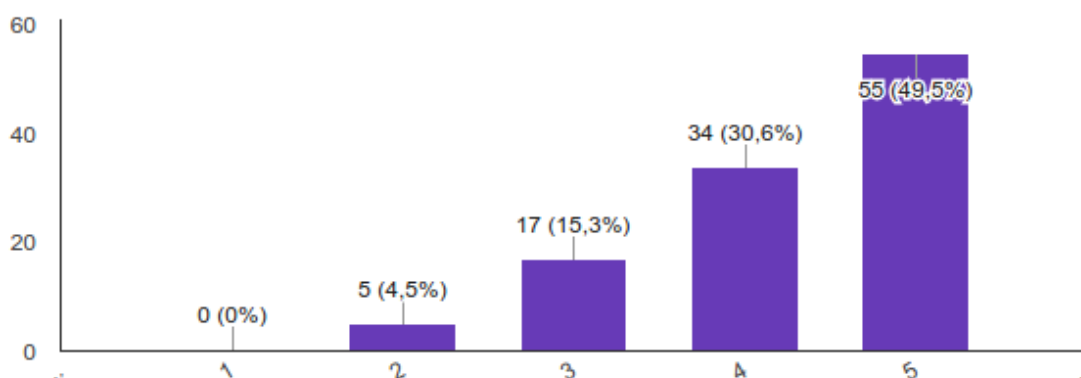
Freelancer - czyli kto?

(Pytanie otwarte, zaprezentowane są wybrane odpowiedzi)

- „Osoba niezwiązana na stałe z jednym pracodawcą, podejmująca współpracę z różnymi podmiotami”.
- „Osoba pracująca projektowo, niekoniecznie związana z jedną firmą”.
- „Osoba pracująca na zlecenia, bez stałego zatrudnienia”.
- „Osoba pracująca jako wolny strzelec, nie siedząca za biurkiem, podróżująca, zarabiająca na projektach, które może robić mniej lub bardziej regularnie, w zależności od tego, jak stoi z pieniędzmi”.
- „Freelancer jest swoim menagerem, trenerem i kalendarzem – osobą, która pracuje tak, jak jej wygodnie i sama odpowiada za ilość zleceń, jaką przyjmuje, jakość pracy i swoje finanse”.
- „Czyli taki wolny strzelec... osoba pracująca na zlecenia, która specjalizuje się w danej dziedzinie i raczej lubi to, co robi”.

Rys. 20. W jakim stopniu praca freelancera wiąże się z odpowiedzialnością?

(Pytanie zakresowe)

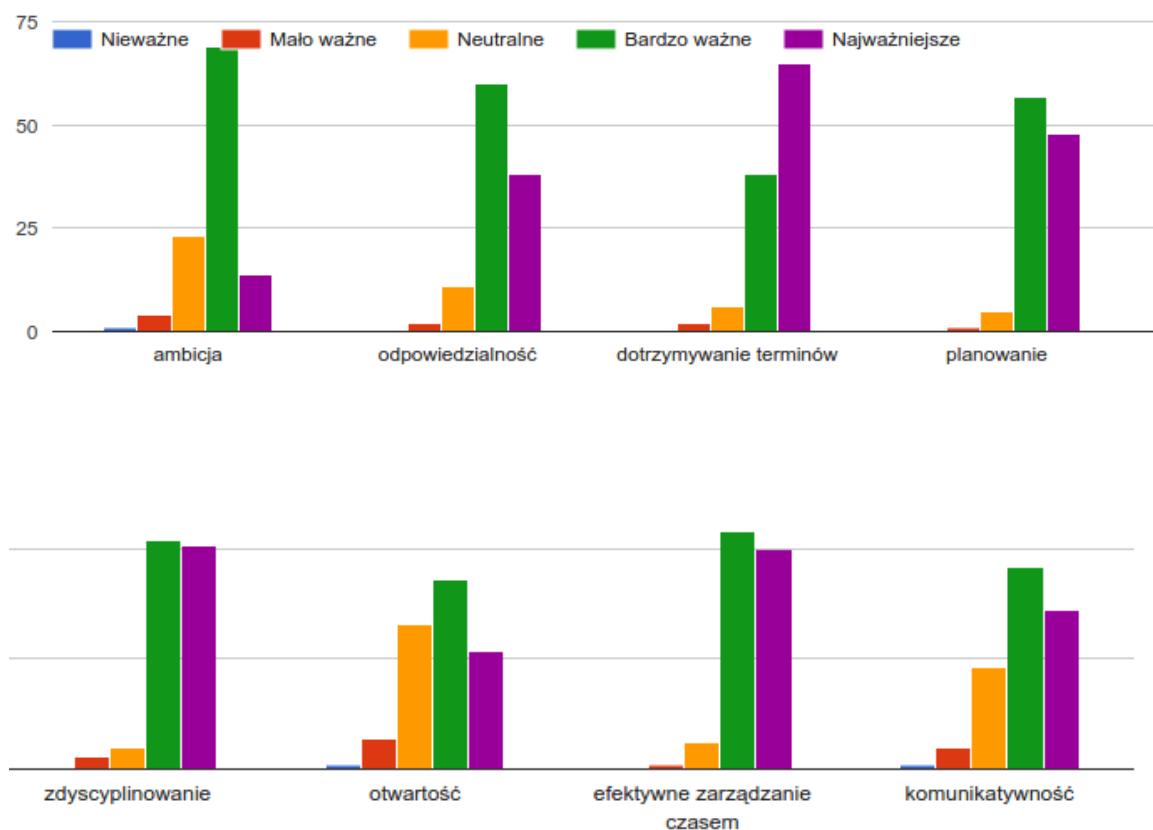
0% - 0 osób - zupełnie się nie wiąże

4,5% - 5 osób – wiąże się w bardzo małym stopniu

15,3% - 17 osób – wiąże się w małym stopniu
 30,6% - 34 osoby – wiąże się dużym stopniu
 49,5% - 55 osób – wiąże się bardzo dużym stopniu

Rys. 21. Jakie cechy są ważne dla freelancera – podróżnika?

(Pytanie zakresowe)

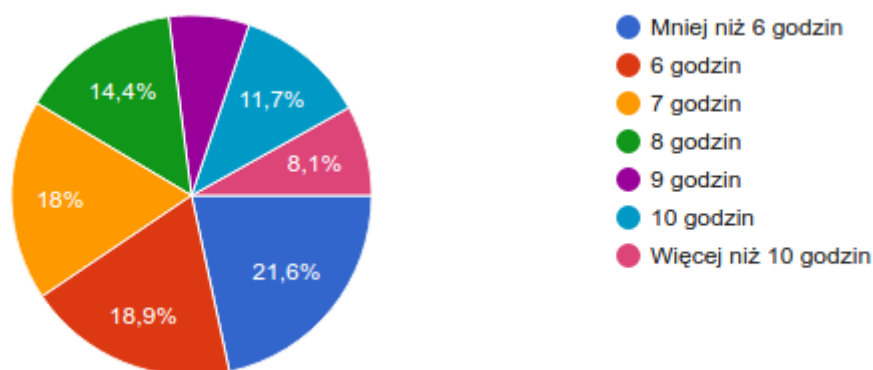
	Nieważne	Mało ważne	Neutralne	Bardzo ważne	Najważniejsze
Ambicja	1 odpowiedzi	4 odpowiedzi	23 odpowiedzi	68 odpowiedzi	15 odpowiedzi
Odpowiedzialność	0 odpowiedzi	2 odpowiedzi	11 odpowiedzi	60 odpowiedzi	38 odpowiedzi
Dotrzymywanie terminów	0 odpowiedzi	2 odpowiedzi	6 odpowiedzi	38 odpowiedzi	65 odpowiedzi
Planowanie	0 odpowiedzi	1 odpowiedzi	5 odpowiedzi	56 odpowiedzi	49 odpowiedzi
Zdyscyplinowanie	0 odpowiedzi	3 odpowiedzi	5 odpowiedzi	52 odpowiedzi	51 odpowiedzi
Otwartość	1 odpowiedzi	7 odpowiedzi	33 odpowiedzi	42 odpowiedzi	28 odpowiedzi

Efektywne zarządzanie czasem	0 odpowiedzi	1 odpowiedzi	6 odpowiedzi	54 odpowiedzi	50 odpowiedzi
Komunikatywność	1 odpowiedzi	5 odpowiedzi	22 odpowiedzi	46 odpowiedzi	37 odpowiedzi

Opracowując pytania, zastanawialiśmy się także, jakie warunki powinien spełniać freelancer podróżnik. Cechy, które wymieniane były najczęściej, to: odpowiedzialność, dotrzymywanie terminów oraz efektywne zarządzanie czasem, dzięki którym osoba ta będzie sumienna i godna zaufania, jeśli chodzi o wykonywane projekty. Są to wymagania, które nie wszyscy mogą spełnić, co udowadnia, że praca freelancera nie jest dla każdego.

Rys. 22. Ile godzin dziennie freelancer poświęca pracy?

(Pytanie jednokrotnego wyboru)

21,6% - Mniej niż 6 godzin

18,9% - 6 godzin

18% - 7 godzin

14,4% - 8 godzin

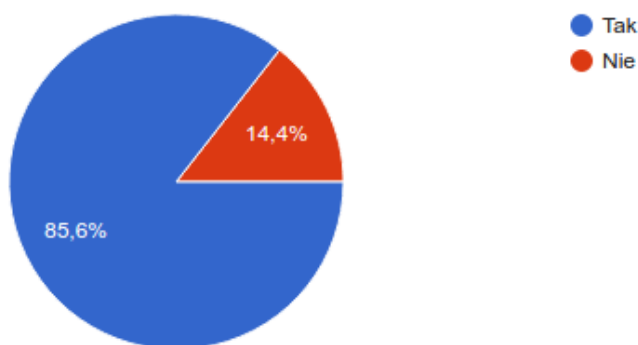
7,3% - 9 godzin

11,7% - 10 godzin

8,1% - Więcej niż 10 godzin

Rys. 23. Czy freelancerzy pracują w dni wolne od pracy?

(Pytanie jednokrotnego wyboru)

85,6% - Tak

14,4% - Nie

Większość odpowiedzi, jeśli chodzi o długość poświęcanego czasu, zaznaczyło najkrótsze odcinki, czyli: mniej niż 6 godzin, 6 godzin i 7 godzin, mimo iż skala sięgała nawet ponad 10-ciu godzin. Dodatkowo większość zaznaczyło, że freelancerzy nie zwracają uwagi na święta czy dni wolne od pracy, które przeznaczone są na odpoczynek. Żeby spiąć te wszystkie odpowiedzi jedną kłamrą na końcu, zapytałyśmy, jak wyobrażają sobie dzień pracy freelancera-podróżnika, a najciekawsze odpowiedzi przedstawiłyśmy w prezentacji.

Jak wygląda dzień freelancera - podróżnika?

(Pytanie otwarte, zaprezentowane są wybrane odpowiedzi)

Żyjesz pracą, ale nie taką pracą, jaką ludzie gardzą, tylko taką, która sprawia Ci przyjemność. Wstajesz rano, jesz śniadanie i już jesteś w pracy. Ruszasz na miasto (wszak masz wiele rzeczy do załatwienia), a w tym czasie albo Twoje pieniądze same się robią, albo jesteś ciągle podpięty do Internetu i telefonu.

Osoba taka wstaje o dogodnej dla siebie godzinie, je śniadanie, pije poranną kawę i podczas tych czynności może także zająć się pracą, przejrzeć maile czy zadania do wykonania na dany dzień. Nie ograniczają jej godziny pracy, więc może wyjść ze znajomymi czy na spacer, a po powrocie zająć się pracą i rozłożyć ją w czasie tak, by pracować jak najbardziej efektywnie. W międzyczasie obiad, kolacja, na które nie trzeba przerw i nie trzeba jeść w pośpiechu – organizacja czasu zależy tylko od tego, kiedy freelancerowi najlepiej się pracuje. Może nawet pracować w nocy, a w dzień spać,

jeśli tak mu wygodnie, więc nie ma mowy o niewysypaniu się czy staniu w porannych korkach.

W momencie, w którym jest blisko deadline'u, średnio wyobrażam sobie podróżowanie, jednak na początku projektu może to wyglądać tak, że freelancer wstaje, je śniadanie itp., potem robi sobie kawę/herbatę, siada na tarasie wynajętego domu i podziwiając krajobraz Nowej Zelandii, próbuje rozpocząć kolejny research. Po wypitej kawie i zrobieniu pewnej porcji pracy, zajmuje się rekreacją, np. jeździ na rowerze po okolicy. Po południu siada z powrotem do komputera, pracuje kolejno 2-3 godziny, oczywiście dalej rozkoszując się pięknymi widokami. Wieczorem freelancer się relaksuje.

Wstaje rano gdzieś w Azji. Pije kawę i je śniadanie na tarasie swojego domu. Zabiera się do pracy. Pracuje dużo i ciężko, bo nigdy nie wie, ile zleceń będzie miał w następnym miesiącu. Często robi kilka zleceń w tym samym czasie. Robi sobie krótką przerwę na jakiś trening. Wraca do pracy. Je obiad i znowu siada do pracy. Wieczorem uczy się nowych rzeczy, czyta pisma branżowe i cieszy się pięknym zachodem słońca nad oceanem

Dość typowy dzień pracy, choć z większymi możliwościami dostosowania (np. gdy coś wypadnie, może przesunąć swoje plany – ale i tak musi pamiętać, że będzie musiał zrealizować je kiedy indziej, i to jak najszybciej). Dodatkowo może rozłożyć godzinowo swoje obowiązki (jednego dnia poświęca na pracę np. 4 godziny, innego 8, a innego 10 – zależnie od konieczności i harmonogramu, który wcześniej sobie narzucił/a). „Freelancer-podróżnik” nie oznacza również, że jest to osoba, która podróżuje codziennie, więc trudno powiedzieć, którego dnia akurat musi wyjechać. Praca takiej osoby jest dość nieprzewidywalna i zmienna (w dodatku zależy od wykonywanego zawodu: inny dzień będzie mieć trener soft skills, inny grafik komputerowy, a inny profesjonalna makeup artist), trudno jest opisać jeden konkretny dzień.

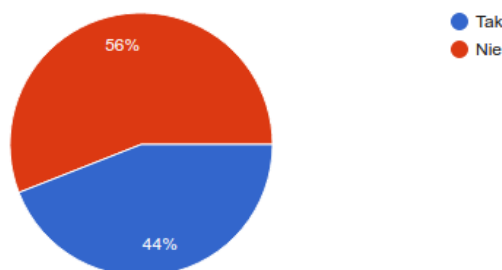
O taki, o: Kasia wstaje, Kasia je śniadanko.... Kasia popracuje sobie do 12, bo jeszcze nie warto iść na plażę, wysyła, co ma do wysłania, po czym idzie sobie na plażę. Kasia jest szczęśliwa!! Kiedy Kasia robi się głodna, idzie zjeść obiadek, ale że nie chce jej się nic przygotowywać, zamawia jedzenie w restauracji, czekając na posiłek Kasia ma czas na dokończenie zlecenia, które przygotowywała rano. Po powrocie do domu, sprawdza maile, zlecenia itd., a wieczorkiem spotkanie ze znajomymi! Kasia wygrała życie! Bądź

jak Kasia!

Osoby pracujące odpowiedziały na 2 pytania dodatkowe:

Rys. 24. Jeśli pracujesz, czy swoje obowiązki mógłbyś wykonywać zdalnie?

(Pytanie jednokrotnego wyboru)

44% - Tak

56% - Nie

Rys. 25. Czy twój szef zgodziłby się na pracę zdalną?

(Pytanie jednokrotnego wyboru)

52,6% - Nie

32,1% - Tak, mamy osoby w firmie, które pracują zdalnie

15,4% - Tak, chociaż nikt w firmie nie pracuje zdalnie

Dodatkowo postanowiliśmy skupić się odrobinę na realiach, dlatego też osoby pracujące spytałyśmy o możliwość pracy zdalnej. Okazało się, że ponad 50% nie mogłoby swojej pracy wykonywać zdalnie, co wyklucza przed nimi możliwość podjęcia się pracy jako freelancer. Wiele zależy też od podejścia przełożonych, u których pracują badani.

3.2. Podsumowanie

Badanie utwierdziło nas, jako autorów prezentacji, w przekonaniu, że freelancer może być przykładem archetypu poszukiwacza przygód. Dodatkowo zorientowałyśmy się, jak wiele osób chce pracować zdalnie, mając nad sobą jedynie datę zakończenia projektu. Zaskoczeniem był dla nas fakt, że prawie 80% badanych zaznaczyło umiejętność łączenia pracy z pasją, co budzi w nas optymizm w sprawie naszej przyszłości, kiedy skończymy studia i podejmiemy pracę na pełen etat. Mimo sporej grupy osób badanych, opis jednego dnia pracy freelancera-podróżnika u wszystkich osób był podobny, co ukazuje, że wiedza ludzi na temat sposobu pracy, jakim jest freelancing, jest podobna.

Odpowiedzi dwóch pytań skierowane do osób pracujących zaskoczyły nas pozytywnie. Prawie 50% osób stwierdziło, iż ich szef zgodziłby się na pracę zdalną, co pokazuje, jak duże możliwości dają współczesne technologie, jeśli chodzi o komunikację.

Badania ilościowe stały się dla nas wstępem do badań jakościowych przedstawionych następnie.

4. Freelancer z punktu widzenia freelancera

W tym przypadku, posłużyliśmy się metodą jakościową – przeprowadziliśmy wywiady ustandaryzowane z trzema osobami, które pracują jako freelancerzy, mieszkając jednocześnie za granicą. Zadałyśmy im pytania związane z pracą „wolnego strzelca” oraz ich własnego doświadczenia z nią związanego. Poniżej przedstawiamy analizę tych badań – każdy z przypadków prezentujemy w osobnym podpunkcie.

4.1. Ola

Ola (lat 30) obecnie mieszka w Meksyku. Prowadzi bloga, na którym dzieli się „swoim Meksykiem”.

Początki Oli z pracą freelancera sięgają czasów studiów w Warszawie, kiedy to dorabiała, pracując w szkole językowej, barze, organizowała wydarzenia kulturalne czy zajmowała się produkcją programów w telewizji internetowej. Pieniądze, które zarabiała, zawsze pochodziły z kilku źródeł, a ona sama przyzwyczała się do kilkunastu rozliczeń PIT-ów rocznie. Dzięki osobom poznanym w swoich pracach, ale też mediom, z którymi współpracowała, w pewnym momencie zauważyła, że utrzymuje się głównie z pisania. Nic nie trzymało ją w Warszawie, dlatego też postanowiła, że zacznie podróżować na „pełniejszy etat”.

Podróżuję od lat, a prace freelancerskie wykonywałam od początku studiów. Na dobre z zagranicy zaczęłam pracować na początku 2013 roku.

Obecnie Ola sprzedaje swoje teksty polskim magazynom i serwisom internetowym. Roznosi również własnoręcznie narysowane pocztówki po sklepach i zachęca sprzedawców do ich kupna. Ostatnio zajęła się również bookowaniem koncertów zespołom. Kiedy przyjeżdża do Polski, prowadzi slajdowiska o Meksyku w domach kultury, seniora, szkołach czy barach. W tym momencie skupia się na pisaniu książki, przy czym cały czas „robiąc jeszcze coś obok”.

Przy wyborze kierunków swoich wojaży, Ola sugeruje się opiniami znajomych, których poznaje w trakcie podróży, propozycjami od pisma, które wysyła ją do jakiegoś kraju służbowo w celu napisania artykułu, bądź po prostu ofertami tanich lotów.

Jeśli chodzi o godziny pracy Oli – są one dość unormowane. Zwykle pracuje od dziesiątej do dziewiętnastej, z przerwą na obiad lub krótki spacer na miasto. Zmienia się to, gdy zbliża się deadline – wówczas godziny pracy się zwiększają i potrafi ich przepracować kilkanaście.

Analogicznie do sytuacji, kiedy nie ma dużo zleceń, bierze sobie dzień lub dwa wolnego, jeśli przykładowo dzieje się w mieście coś wartego uwagi. Święta i niedziele natomiast pozostają dniem wolnym. Jak podkreśla Ola: „dzień święty trzeba święcić”, więc wtedy też stara się odpoczywać.

Na co dzień Ola współpracuje z kilkoma magazynami. Jeśli ma konkretny pomysł na artykuł – rozsyła ideę do innych czasopism. Sporo propozycji otrzymuje dzięki blogowi, m.in. zostaje zapraszana na wygłoszenie prelekcji i opowieści o Meksyku. Jest już znana w środowisku blogowo-internetowym, więc w jej wypadku działa również tzw. „marketing szeptany”.

W Meksyku Ola nie jest ewenementem. Wśród jej znajomych większość z nich pracuje w podobny sposób. Teraz mieszka w mieście San Cristobal i jak mówi, tutaj mało kto ma wyznaczone godziny pracy „od-do”. Spotyka się z opinią „lokalsów”, że taki sposób, tj. zarabianie w Europie, a wydawanie w krajach, gdzie żyje się taniej, jest bardzo pomysłowy.

Na pytanie, jak zareagowali bliscy na decyzję o przeprowadzce, wyjaśnia:

Odbyło się to powoli i bezboleśnie. Na początku wyjeżdżałam na miesiąc, potem na dwa miesiące, potem na cztery, potem na pół roku. Rodzice na początku bardzo się o mnie bali, ale w końcu wzięłam Mamę ze sobą w podróż do Maroka. Jeździliśmy po mojemu – Ryanaiem z bagażem podręcznym, lokalnym transportem, spałyśmy na Couchsurfingu. Mama zobaczyła, jak podróżuję, że jestem rozsądna i że nie musi się o mnie bać.

4.2. Jacek

Jacek (lat 22) na razie przyjechał do Poznania, ale jak sam podkreśla – w Polsce jest tylko „na moment”, bo już planuje kolejną wyprawę. Od ubiegłego roku prowadzi hobbystycznie bloga.

Jacek jest programistą, tworzy aplikacje internetowe. Już w liceum zaczął się tym zajmować – dorabiał sobie, realizując mniejsze lub średnie zlecenia dla firm. To spowodowało, że taki rodzaj pracy i bycie freelancerem stało się jego sposobem na życie oraz formą utrzymywania się.

Wybierając kraj, do którego wyjeżdża „pomieszkać”, kieruje się własnymi zainteresowaniami oraz ceną. Ostatnio bardzo chciał się nauczyć języka hiszpańskiego, dlatego też był to Półwysep Iberyjski. Pracował również w Azji ze względu na cieplejszy klimat – chciał uciec od zimy.

Jacek stara się dobierać klientów czy zlecenia w taki sposób, aby nie ograniczały jego życia. Relacje z pracodawcami są koleżeńskie – na tym mu bardzo zależy. Jeśli zauważy,

że nastawienie klienta wobec niego jest zbyt „sztywne” lub pojawia się nieufność, to nie nawiązuje z nim współpracy. Jednak większość klientów docenia to, że jest szczerzy w relacjach z nimi i Jacek często doradza im, co mogliby poprawić, polepszyć w swoich biznesach. Jeśli otrzymuje zadanie, które przekracza jego kompetencje, przekierowuje klienta do innego zespołu. Jacek podkreśla, że w swojej pracy (jak raczej większość freelancerów) – musi być jednocześnie programistą, marketingowcem, szefem zespołu, osobą od kontaktu z klientem. Jak mówi, nie jest to łatwe, bo styl życia freelancera do łatwych nie należy i nie każdy potrafiłby się w nim odnaleźć.

W swojej pracy Jacek nie rozróżnia dni powszednich od weekendów i świąt. Pracuje wtedy, kiedy ma na to ochotę. Potrafi przepracować cały weekend, jeśli akurat mu pasuje i nie ma innych alternatyw na ten czas. Dlatego też godziny jego pracy są różne – czasem 1 h dziennie, a czasem 10 h. Pora dnia nie ma dla niego znaczenia. W zeszłym roku przepracował ok. 1 140 godzin. To około 90 h miesięcznie, czyli *de facto* pół etatu. W dużej mierze to zasługa tego, że ma już duże, kilkuletnie doświadczenie jako programista i tym samym może sobie pozwolić na dobrze płatnych klientów. Fakt, że nie założył jeszcze rodziny oraz nie ma do spłacania żadnych kredytów, też sprzyja jego sytuacji i wpływa na pewne życiowe wybory.

Jacek spotykał się z różnymi opiniami co do jego stylu życia i pracy, ale jak mówi, wyjazd z kraju i bycie freelancerem to szczegół, bo według niego byt to przede wszystkim rozwijanie się i zarządzanie swoim czasem i przyjemnościami samodzielnie, nie zważając na to, co robią i mówią inni oraz co zwykło się robić dotychczas.

4.3. Andrzej i Alicja

O 2009 roku pracują z zagranicą. W życiu prywatnym i zawodowym stanowią zgrany duet. Kochają podróże, które stały się dla nich jednocześnie sposobem na zarabianie pieniędzy.

Andrzej nigdy nie pracował na etat, od zawsze był freelancerem. Zaczynał na studiach jako pilotaż grup turystycznych, pracował na własny rachunek i w takiej częstotliwości, jaka mu odpowiadała. Z racji wykonywania takiego zawodu, podróżował po Europie i pokazywał ją innym ludziom. Tak się zaczęła jego przygoda z podróżami.

Andrzej i Alicja, wybierając kierunek swoich podróży, kierują się przede wszystkim przyrodą oraz możliwością wyjechania poza miasto. W trzeciej kolejności są to kulturowe aspekty, a w czwartej – cena. Dodają, że podróżując po Azji Daleko-Wschodniej, jedynie w Filipinach życie wychodziło im drożej niż w Polsce.

Ich życie prywatne i zawodowe przeplatają się wzajemnie.

Jeśli pracuje się na swój rachunek, te dwa życie bardzo się ze sobą mieszają. Bardzo ciężko oddzielić czas pracy od czasu dla siebie. Nawet, gdy odpoczywam, zawsze mam wrażenie i poczucie, że coś jeszcze muszę zrobić, poprawić. To nie jest tak, że pracuję 8 godzin, po których wychodzę z biura i idę do domu. Ta praca tak naprawdę nigdy się nie kończy.

Ta dwójka freelancerów utrzymuje się z kilku źródeł, m.in. poprzez robienie profesjonalnych zdjęć lotniczych, prowadzenie bloga, wygłaszanie prezentacji podróżniczych oraz nawiązywanie współprac z firmami, które chętnie kontaktują się z nimi. Często są polecani, zdarza się również, że ktoś dowiaduje się o nich w mediach.

Oboje z Alicją podróżujemy. Prowadzimy wspólnie firmę, która zajmuje się robieniem zdjęć z drona i to dzięki niej stać nas teraz na podróże. No więc u nas: podróże przeplatają się z życiem prywatnym i zawodowym – jest to bardzo płynne.

Dzień zaczynają od włączania urządzeń mobilnych – sprawdzanie najpilniejszych rzeczy: e-maila i social mediów, czyli spraw bieżących przy filiżance kawy. Później – praca nad aktualnymi projektami przy komputerze, a jeśli są w terenie, to wyjazdy na zlecenia. Dzień u nich kończy się zwykle około północy, ale to wszystko zależy od zlecenia i sezonu – czasem są to 2-3 godziny, a czasem nawet 20 h.

5. Freelancer z punktu widzenia szefa

Trzecim spojrzeniem na zjawisko freelancingu stało się spojrzenie z punktu widzenia szefa w organizacji. Dagmara – jedna z badaczek i twórców tego raportu – pracuje jako freelancer, także jako freelancer-podróżnik. Współpracuje z kilkoma stałymi klientami, a jej ostatnia podróż miała miejsce w lutym 2016 (wyjazd do Laponii i zaprzyjaźnionego miejsca, w którym trenuje się psy husky w Rovaniemi, Finlandii).

Badanie zostało przeprowadzone z Jakubem – dyrektorem zarządzającym w firmie, w której Dagmara pełni stanowisko specjalisty ds. marketingu i które stanowi jej główne i najważniejsze zlecenie z obecnie realizowanych. Przedsiębiorstwo jest firmą doradztwa strategicznego, której głównym kapitałem jest zasób ludzki: umiejętności, wiedza i doświadczenie pracowników.

Rozmowa miała charakter wywiadu ustandaryzowanego i została nagrana w formie video. Pierwsza część filmu wprowadzała do tematu, prezentując firmę i nagrania z wyjazdu, druga część była częścią merytoryczną i odpowiedzią na pytania, natomiast trzecia część – zakończenie – stanowi osobisty apel do studentów UJ.

5.1. Korzyści dla pracodawcy

Jakub wymienił pięć korzyści – wartości dodanych zarówno dla szefa, jak i organizacji – które osiąga pracodawca zatrudniający pracownika-podróżnika.

Pierwszą wymienioną cechą było doświadczenie pracownika: „Zderzając się z jakimiś problemami, [podróżnik] będzie miał dużo szerszą perspektywę [...], będzie mógł odnieść się do innych wzorców”. Przekłada się częstokroć na szukanie ciekawych, kreatywnych i nietypowych rozwiązań. W dalszej części rozmowy Banaś zachęca w szczególności do podróżowania z plecakiem, zwłaszcza do krajów nisko uprzemysłowionych, w celu poznania innej rzeczywistości. Przytacza przykład swojego znajomego podróżującego do Azji:

Mam kolegę, który teraz pracuje przy handlu bawełną na całym świecie, jest często w Bangladeszu. Po jednym doświadczeniu w fabryce poszedł i mówi, że płakał i nawet nie mógł zapać, jak zobaczył to, co zobaczył – bo to jest kraj muzułmański.

Pracownik-podróżnik powinien poznawać, zwłaszcza inne kręgi kulturowe, co poszerza jego horyzont poznawczy – a to z kolei ma odzwierciedlenie w firmie, np. podczas tworzenia nowych strategii.

Dla pracodawcy ważna jest również elastyczność. Zwrócono uwagę na aspekt nowych technologii i mobilności – dzięki powszechnemu dostępowi do Internetu czy sprzętu, tryb i forma pracy się zmienia, a fizyczna obecność pracownika w biurze nie jest niezbędna (co wcale nie umniejsza jego efektywności).

Ważna jest również motywacja, która zostaje wynagrodzona pozafinansowym bonusem. Nawet jeśli pracodawca nie ma finansowych możliwości na udzielenie wysokiej premii, dzięki pozwoleniu na wyjazd daje pracownikowi bonus, który będzie o wiele skuteczniejszą inwestycją.

Co istotne, pozwolenie na wyjazd pracownikowi to także budowanie kultury organizacyjnej. Jakub podkreśla, że w jego firmie jednym z podstawowych wartości jest szeroko rozumiany rozwój, zarówno w kontekście zawodowym, jak i prywatnym.

Niezwykle jest istotne przy takim trybie pracy, w takiej firmie, to, co się robi w wolnym czasie. De facto na pewnym poziomie myślenia nie ma rozróżnienia między czasem osobistym a czasem zawodowym, bo to, jak odpoczywa się chociażby w czasie prywatnym, ma ogromny wpływ na czas zawodowy; to, jak pracuje się w czasie pracy, ma ogromny wpływ później na sposób spędzania wolnego czasu, chociażby na relacje rodzinne.

Wyjazd jest więc sposobem na budowanie kultury organizacyjnej w firmie i przemienienie deklarowanych wartości w realizowane czyny. „Więc ten przykład osobisty – żałuję bardzo, że sam nie mogę jeździć – skoro nie mogę go dać, zastąpiłem po prostu przykładem osoby, która miała tę możliwość, a ja chciałem to umożliwić”, twierdzi badany.

Piąty, ostatni wymieniony powód jest powodem humorystycznym, ale jednocześnie pokazuje motywacje takich działań:

Byłbym głupim ze względu na wszystkie 4 poprzednie motywy, gdybym, mówiąc krótko: się nie zgodził. A nie chce być głupim, chce być mądrym, porządnym i dobrym szefem, który rozwija swoich ludzi. Gdybym się nie zgodził, to miałbym kaca moralnego i wyrzuty sumienia, że zrobiłem głupią rzecz.

5.2. Zagrożenia

Podczas rozmowy padło pytanie o zagrożenia, które mogą wynikać z takiej współpracy. Jakub wymienił cztery główne zagrożenia – aspekty, na które trzeba zwrócić uwagę. Przede wszystkim: należy wcześniej uzgodnić zasady komunikacji (godziny, sposób), również komunikowanie się w sytuacjach kryzysowych; uszczegółwić kwestie raportowania i postępu

prac oraz dobre zaplanowanie zadań. Ważne jest, aby wyjazd był zaplanowany, zanim do niego fizycznie dojdzie – jak podkreśla humorystycznie badany: „Najlepsze spontaniczne imprezy są zaplanowane”.

5.3. Rady dla freelancerów

Jakub zwraca też uwagę na 3 aspekty, na które powinien zwrócić freelancer-podróżnik.

Pierwsza kwestia dotyczy uważności, umiejętności patrzenia, wyciągania wniosków, analizowania. Badany przytacza historię z Leska:

Byliśmy teraz w Lesku, na długi weekend majowy, na kirkucie, czyli cmentarzu żydowskim. Chodziliśmy przez ten cmentarz, który robił piorunujące wrażenie. To jest znak, symbol, który pokazuje to, czego już nie ma. Była wielka społeczność w tym mieście i jej nie ma, i to miasto jest teraz prowincjonalną dziurą tak naprawdę, z szacunkiem dla Leska i wszystkich jego mieszkańców, ale zabrakło czegoś i taki kirkut pokazuje to, wskazuje na coś, czego nie ma.

Naturalnym rozwinięciem uważności jest umiejętność poddania refleksji. Zwraca uwagę, że nie chodzi o zwykłe nagrywanie kamerą czy robienie zdjęć, ale zastanowienie się nad zastaną rzeczywistością.

Trzecim i ostatnim aspektem – a zarazem krokiem – jest wdrożenie, określone jako „clue rozwoju i biznesu”.

5.4. Apel do studentów UJ

Jakub Banaś zwrócił się także do studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego:

Wszystkich studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, szczególnie zarządzania, zachęcam do tego, żeby realizowali archetyp podróżnika; żeby poznawali. Czas studiów, młodości jest idealnym czasem do tego właśnie, żeby poznawać, żeby wyjeżdżać, żeby robić rzeczy trudne. Bo to jest trudne, często szalone, wymagające wysiłku. Zachęcam do tego, bo to jest kapitał, który będziecie mieć na całe życie. Kapitał intelektualny, zbudowania tych różnych schematów, nawyków myślowych, które będą Was wyciągały poza to myślenie „tu i teraz”. Pamiętajcie, że studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego charakteryzowali się tym, w czasach jego największej świetności, czyli w XVI wieku – że jeździli. W Polsce edukacja szlachecka opierała się o doświadczenie. Krótkie szkolenia teoretyczne, a później doświadczenie, terminowanie na dworach, terminowanie podczas

podróży dyplomatycznych. I to było coś wspaniałego. Zachęcam do tego, żebyście po prostu rzucali wyzwanie status quo.

5.5. Podsumowanie

Można łatwo wywnioskować, że obecność freelancera-podróżnika w firmie pozytywnie wpływa na rozwój zarówno pracownika, jak i – dzięki budowaniu kultury organizacyjnej – samej firmy. Praca w podróży, a nie w biurze, stanowi pozapłacowy bonus, będący wysokim czynnikiem motywującym. Pracownik, dzięki wykorzystaniu nowych technologii, staje się bardziej elastyczny, a doświadczenie w podróży sprawia, że jest bardziej kreatywny i twórczy, zwłaszcza w rozwiązywaniu problemów czy tworzeniu nowych koncepcji. Jest bardziej uważny, posiada zdolność refleksji w odniesieniu do różnych kontekstów społeczno-kulturalnych. Istotne jest, aby nie poprzestawać na samych planach i myśleniu, ale wdrażać stworzone pomysły i idee. Jeśli decydujemy się na wyjazd, musimy pamiętać, że taka praca powinna być dokładnie omówiona i zaplanowana, również pod kątem sytuacji kryzysowych.

Podczas apelu do studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego badany zwrócił uwagę na sposób funkcjonowania uczelni w średniowieczu, podczas której podróże były naturalną konsekwencją studiowania.

6. Zakończenie

W prezentacji postanowiliśmy przedstawić freelancera-podróżnika jako przykład archetypu poszukiwacza przygód. Krótkie tylko przypomnienie tego archetypu, przedstawionego na zajęciach, miało przybliżyć temat. Następnie wykorzystaliśmy badanie „Freelancer w Polsce 2012”, by przedstawić, jak tzw. wolny zawód wygląda w naszym kraju. W kolejnym kroku przeszliśmy do badań autorskich – zarówno ilościowych, jak i jakościowych. Ankieta internetowa miała na celu ukazanie jak osoby trzecie postrzegają zawód freelancera, case study natomiast pokazało, jak wygląda życie ludzi pracujących zdalnie i podróżujących po całym świecie. Udowodniliśmy, że przygoda i podróż w nieznaną, które cechuje poszukiwacza przygód, występuje w przypadku Oli, Jacka oraz Andrzeja i Alicji. Na końcu przedstawiłyśmy wywiad, przedstawiający szefa jednej z nas, który zgodził się na pracę zdalną i realizację marzeń swojej pracownicy. Mimo iż należy on do mniejszości, co wynika z badań ilościowych, udowadnia nam wszystkim, że dobre zarządzanie czasem i wzorowa komunikacja przez Internet pozwala pogodzić przygodę z pracą, satysfakcjonując obie strony.

7. Załączniki

1. Pytania do wywiadu z freelancerami.
2. Pytania do wywiadu z szefem.
3. Nagranie video z szefem organizacji.
4. Prezentacja.

8. Bibliografia

Dziewanowska K., Kacprzak A. (2013) *Marketing doświadczeń. Geneza i rozwój*. Warszawa: PWN

Infakt (2012) "Freelancer w Polsce 2012", pobrane w world wide web 25-05-2016 <https://www.infakt.pl/blog/odkrywamy-sekrety-polskiego-freelancingu/>

Kostera M. (2010) *Organizacje i archetypy*. Warszawa: Wolters Kluwer

Praca.pl (2016) "Przeciętne zarobki w Polsce niższe od średniej krajowej", pobrane w world wide web 25-05-2016 http://www.praca.pl/poradniki/rynek-pracy/przecietne-zarobki-w-polsce-nizsze-od-sredniej-krajowej_pr-1519.html

Regiopraca (2016) "Od 1 stycznia 2016 roku wzrosła płaca minimalna. Ile wynosi najniższa krajowa?", pobrane w world wide web 25-05-2016 <http://www.regiopraca.pl/porta1/rynek-pracy/wiadomosci/od-1-stycznia-2016-roku-wzros1a-placa-minimalna-ile-wynosi-najnizsza-krajowa>

Załącznik nr 1

Pytania do wywiadu z freelancerami

- 1) Dlaczego zdecydowałeś/aś się zostać freelancerem? Sam dokonałeś/aś tego wyboru czy Ci zaproponowano? Jak to się zaczęło z tymi podróżami?
- 2) Czym się kierujesz, wybierając kraj, do którego wyjeżdżasz?
- 3) Jak łączysz życie prywatne z zawodowym?
- 4) Jak zareagowali Twoi bliscy na wieść o wyjeździe z kraju i pracowaniu jako freelancer?
- 5) Ile godzin dziennie pracujesz?
- 6) Jak wygląda Twój dzień pracujący? Czy pracujesz w święta?
- 7) Czym się zajmujesz? (branża)
- 8) Ile lat pracujesz za granicą? Ile lat pracujesz jako freelancer?
- 9) Jak wyglądają Twoje relacje z klientami? Jak ich nabywasz?

Załącznik nr 2

Pytania do wywiadu z szefem

- 1) Co zyskuje szef w organizacji, jeśli ma w swojej organizacji freelancera-podróżnika?
Podaj, proszę, 5 takich korzyści.
- 2) Jakie zagrożenia wynikają z takiej współpracy?
- 3) Jeśli ktoś chce realizować archetyp podróżnika jako freelancer, jakie cechy osobowości powinien rozwijać?
- 4) Jaką myśl przewodnią przekazałbyś studentom (w kontekście podróżowania)?

Załącznik nr 3

Nagranie video z szefem organizacji

Załącznik nr 4

Prezentacja